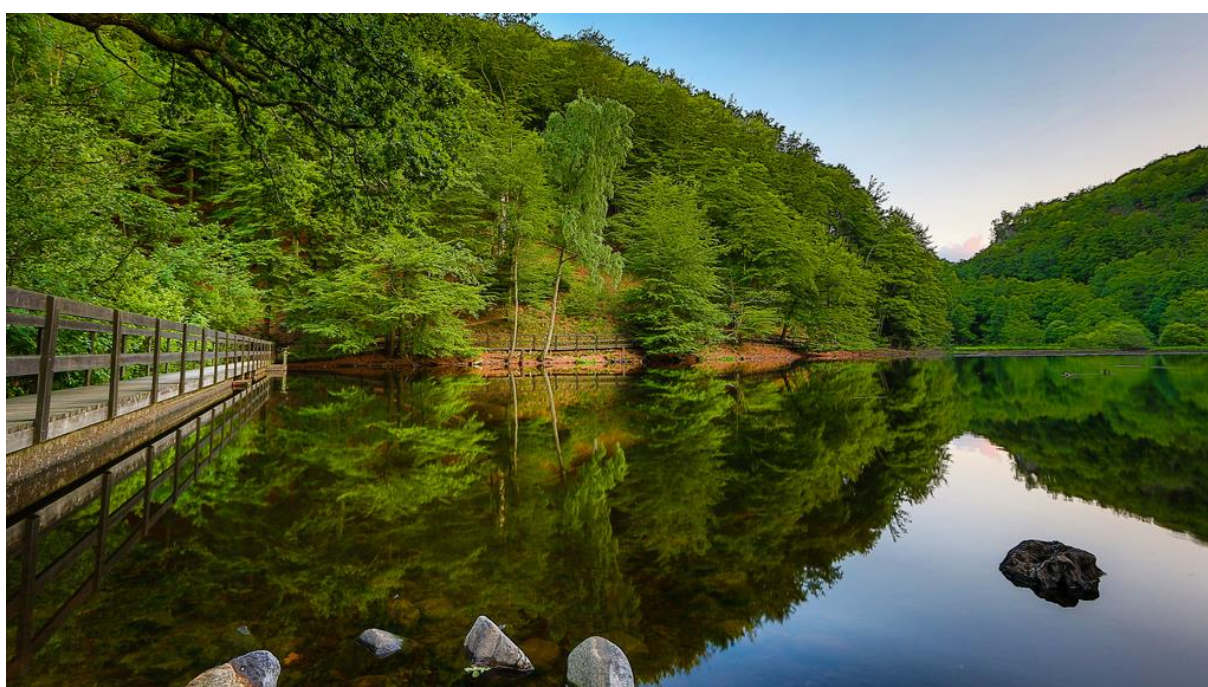

EUROPEISK CHARTER FÖR HÅLLBAR TURISM I SKYDDADE OMRÅDEN

GODKÄND STRATEGI

SÖDERÅSENS NATIONALPARK

SKÅNE, SVERIGE

NOVEMBER 2019

Strategin är kopplad till Söderåsens nationalparks handlingsplan för hållbar turism.
”Söderåsen National Park – A Sustainable Tourism Destination Action Plan 2020–2024”.

Åtgärderna i fet stil nämns i handlingsplanen som ”General Objective(s)” eller ”Specific Objective(s)”. Åtgärderna i vanligt typsnitt nämns i handlingsplanen som ”Related actions”.

Författare: Emma Sandler Berlin, projektledare. Söderåsens nationalpark. 2019.

STRATEGI

Generella mål	Specifika insatser
1. Bevara naturmiljön	1.1 Främja och utveckla vetenskapliga studier
	1.2 Förvalta på ett hållbart sätt
	1.3 Effektivisera resursanvändningen
	1.4 Öka medvetenheten hos besökare och turistföretagare
2. Utveckla samverkan med och inom lokalsamhället	2.1 Samarbeta med lokala näringsidkare, som ambassadörer för Söderåsens nationalpark
	2.2 Delta aktivt i "Destination Söderåsen"
	2.3 Engagera lokala aktörer till fokusgrupper
3. Hantera besöksflöden och effekterna av dessa. Säkerställ en hög kvalitet på besöksupplevelsen hänsyn till välbefinnandet hos lokalbefolkningen	3.1 Utveckla en hållbar mobilitetsplan
	3.2 Tillhandahålla information och guidning
	3.3 Använda återkoppling, information och synpunkter från besökare och lokalbefolkning
	3.4 Inkludera närliggande naturreservat i besöksplaneringen
4. Förbättra tillgängligheten och säkerheten för besökarna	4.1 Ta fram en insatsplan för nödsituationer
	4.2 Förbättra tillgängligheten i fysisk planering och guideprodukter
	4.3 Ta fram en kommunikationsstrategi
	4.4 Utbilda personal i första hjälpen och räddningsåtgärder
5. Främja kunskapen om natur- och kulturarvet i regionen	5.1 Vidareutveckla och förmedla kunskapen av lokal natur- och kulturhistoria, inkludera i nya och existerande turistprodukter
	5.2 Bjud in till volontäraktiviteter
	5.3 Utveckla skolprogrammet
6. Främja hållbar turism genom Europeisk Charter för Hållbar Turism (ECST)	6.1 Främja hållbar turism och ECST hos lokalbefolkning och besökare
	6.2 Engagera lokala näringsidkare i utvecklingen och arbetet med hållbar turism
	6.3 Övervaka åtagandet för handlingsplanen och genomför regelbundna utvärderingar

1. Bevara naturmiljön.

1.1 Främja och utveckla vetenskapliga studier. (Åtgärd 9)

Det vetenskapliga arbete som görs av personal, praktikanter eller studenter ska göras tillgängligt och användas i förvaltningsarbetet för att gynna naturmiljön. Fler samarbeten med universitet, högskolor och forskargrupper bör göras. Det är också fördelaktigt att öka samarbetet med andra organisationer.

1.2 Förvalta på ett hållbart sätt. (Åtgärd 5, 6, 7, 8, 9, 10)

Långsiktighet ska vara ett ledord vid förvaltningen, både i naturvården och vid prioritering och skötsel av friluftslivsanläggningar. Med grund i de studier som genomförs kan ett genomtänkt arbete med minsta möjliga påverkan bidra med hållbara åtgärder eller produkter. Konsekvens- och kapacitetsstudier, både sociala och miljömässiga, bör genomföras.

1.3 Effektivisera resursanvändningen och avfallshanteringen. (Åtgärd 5, 10)

Det finns riktlinjer för resursanvändning, både nationella och Länsstyrelsens följs, men det går att göra mer inom fler områden. Förvaltningen ska använda hållbara och miljövänliga material. SNP bör vara en föregångare och påverka andra att gå i samma riktning. Det är även viktigt att inkludera hållbar resursanvändning och återvinning i naturums skolprogram. "Reducera, återanvänd och återvinn" bör vara ledorden för allt arbete.

1.4 Öka medvetenheten hos besökare och turismföretagare. (Åtgärd 2, 4, 10)

Detta görs genom att erbjuda riktad utbildning om hållbar turism, skapa och informera om aktiviteter som bidrar till miljömedvetenhet. Det är också viktigt att lyfta fram vikten av att följa nationalparkens och naturreservatens föreskrifter. Aktörer uppmärksammas på att de i sin verksamhet ska undvika aktiviteter med negativ påverkan på miljön. Forumsdeltagare har understrukt värdet av att SNP tillhandahåller utbildning om föreskrifter och allemansrätten för lokalsamhället.

2. Utveckla samverkan med och inom lokalsamhället.

2.1 Samarbeta med näringsidkare, som ambassadörer för Söderåsens nationalpark (SNP). (Åtgärd 2, 4, 7)

En positiv attityd till hållbar turism är nödvändig för nationalparksförvaltningen och aktörer. Nationalparken kan bidra genom att vara en aktiv del i lokalsamhället, att uppmuntra aktörer att bli diplomerade guider och nationalparksaktörer samt delta i arbetsgrupper och möten. Regelbunden dialog skapar bättre förståelse för olika behov och möjliggör gemensamma arrangemang. Naturums guidediplomering bör vidareutvecklas, likaså SNP:s aktörsutbildning och nätverksträffar. Kunniga aktörer bidrar till en bra besöksupplevelse och besökare får med sig ny förståelse. Nationalparken bör samarbeta med lokala aktörer för att planera aktiviteter i syfte att minimera skada på miljö och andra eventuella olägenheter. Genom samverkan når SNP fler aktörer och kan bidra med kunskap om natur- och hållbarhetsfrågor. Deltagare på forumsmöten har efterfrågat att nationalparken erbjuder lokala aktörer möjlighet att mötas i nätverk och utbildningar, t.ex. om SNP och värdskap.

2.2 Delta aktivt i "Destination Söderåsen". (Åtgärd 2)

Söderåskommunerna och SNP samverkar inom ramen för Destination Söderåsen, för att utveckla besöksnäringen på ett hållbart sätt. Detta görs genom att SNP är del av styrgruppen och olika arbetsgrupper. Deltagande i möten med aktörer och andra aktiviteter prioriteras. Att vara del av Destination Söderåsen är också ett sätt att sprida information till aktörer som dessa sedan kan föra vidare och fortsatt engagemang är önskvärt.

2.3 Engagera lokala aktörer att delta i fokusgrupper. (Åtgärd 2, 5)

Fokusgrupper är ett bra redskap för att nå dem som vill vara med och påverka. Dessa kan bistå inför planering av nya aktiviteter och anläggningar eller vid behov ge besked om vad lokalsamhället anser i en specifik fråga. Engagerade aktörer i fokusgrupper skapar goda förutsättningar för idéutbyte och synergieffekter.

3. Hantera besöksflöden och påverkan. Säkerställa upplevelsen för besökare och välbefinnandet hos lokalbefolkningen.

3.1 Ta fram en hållbar mobilitetsplan. (Åtgärd 3, 5, 6, 7)

Det höga besöksstrycket i Skärålid är ett av SNP:s största utmaningar och en mobilitetsplan kan vara till hjälp för att reglera den stora mängden besökare som kommer under högsäsong, vilka platser de besöker och hur de reser hit. Planen blir också ett verktyg för att åstadkomma en mer jämn fördelning av besökare mellan de olika delarna av SNP, och närliggande naturreservat. Forumet har lyft problem med trängsel och trafik som ett ämne för åtgärder.

3.2 Tillhandahålla information och guidning till besökare. (Åtgärd 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8)

Bra naturvägledning ska erbjudas alla besökare. Därför bör all nationalparkspersonal ska ha genomgått naturums guidediplomerings. Variera utbudet genom att rekommendera vandringsleder till besökare beroende på intressen och förutsättningar, för att fördela besökarna inom SNP och närliggande reservat. Det finns problem med att besökare inte följer föreskrifterna. Därför ska bra information innan och under besöket samt lämplig skyltning prioriteras.

3.3 Använda återkoppling, information och synpunkter från besökare och lokalbefolkning. (Åtgärd 1, 2, 3, 7, 9)

I möten med besökare är enkäter, återkoppling och samtal viktiga bidrag till förbättrade arbetssätt för förvaltning och naturum.

3.4 Inkludera närliggande naturreservat i besöksplaneringen. (Åtgärd 1, 5, 6, 7, 10)

Närliggande naturreservat ska lyftas fram bättre för att locka besökarna att spridas och ge fler ingångar till hela Söderåsen. Besöksfaciliteterna i naturreservaten måste utvecklas för att vara bra komplement till nationalparken. En karta med både SNP och naturreservat håller på att tas fram. Lokala turistföretagare ska också få del av informationen om reservaten. En spridning av besökarna kan gynna fler företagare och bör uppmuntras.

4. Förbättra säkerhet och tillgänglighet för besökare.

4.1 Ta fram en insatsplan för nödsituationer. (Åtgärd 3, 8)

En insatsplan, för att skapa överblick som underlättar vid räddningsinsatser, är påbörjad. En första version är utdelad till de lokala räddningstjänsterna. En utvidgad version tas fram genom Länsstyrelsen. Gemensamma övningar tillsammans med de lokala räddningstjänsterna kommer fortsätta och annat samarbete utvecklas vidare. De lokala räddningstjänsterna har även tillgång till utrustning som finns på nationalparksförvaltningen. Alla vägvisare i SNP kommer att få numrerade räddningspunkter för att underlätta vid nödsituationer. Säkerhet har lyfts fram som ett område forumsdeltagarna vill att SNP ska prioritera.

4.2 Förbättra tillgängligheten i fysisk planering och guideprodukter. (Åtgärd 1, 3, 5)

Tillgänglighet i SNP är starkt prioriterad från forumet, särskilt vid Odensjön som nyttjas av många äldre. Efter forumets önskemål har det satts ut fler bänkar och förvaltningen ser över möjligheterna att tillgängliggöra fler platser. Det finns ett behov av att kontinuerligt utveckla såväl den fysiska tillgängligheten, som den skriftliga (tryckt och online). Nya faciliteter och vandringsleder bör beaktas från tillgänglighetssynpunkt. Nya nationella riktlinjer för läsbarhet kommer att mynna ut i bättre tillgänglighet på hemsidan och i annan skriven text. Hemsidan kommer även uppdateras för att tydligare lyfta fram vad som redan är tillgängligt och hur det ser ut annars, allt för att det ska bli lättare att planera för dem som behöver göra så inför ett besök. Samarbete med lokala brukare gynnar verksamheten och bör utvecklas i framtiden.

4.3 Ta fram en kommunikationsstrategi. (Åtgärd 1, 2, 3, 4, 7, 8)

En gemensam strategi för nationalparksförvaltningen och naturum om hur kommunikationen på hemsida, social media och i skyltning ska göras förbättrar informationsflödet till besökare och gör området säkrare och mer tillgängligt.

4.4 Utbilda medarbetare i första hjälpen och räddningsåtgärder. (Åtgärd 3)

Personal i naturum och nationalparksförvaltning erbjuds årligen utbildning i första hjälpen, HLR och brandsläckning. All annan personal introduceras till SNP:s säkerhetsprocedur i början av sin anställning. Alla vet var nödutrustning finns och hur den används, t.ex. förbandsmaterial, brandsläckare och RAKEL (radiosystem för kommunikation knutet till räddningstjänsten).

5. Främja kunskapen om natur- och kulturarvet i regionen.

5.1 Vidareutveckla och förmedla kunskapen om lokal natur- och kulturhistoria, och inkludera den i nya och existerande produkter. (Åtgärd 4, 8)

Naturums aktiviteter bör innehålla lokal natur- och kulturarvshistoria. Guidade turer som också omfattar kulturarv skapas och sådana aspekter inkluderas när information tas fram till besökarna. Uppmuntra entreprenörer att inkludera natur- och kulturarv i sina produkter och erbjud utbildning i detta. Produkter som inkluderar interpretation och aktiviteter som framhåller värdet av naturarvet kan skapa en känsla av tillhörighet hos besökarna. Rangerhandboken, som är under utarbetning, bör inkludera lokal natur- och kulturarvsvägledning och riktlinjer för hur man är en bra SNP-ambassadör.

5.2 Bjuda in allmänheten till att delta i volontäraktiviteter. **(Åtgärd 2, 4, 9)**

Främja organiserandet av kulturella evenemang och annonsera dem i samarbete med olika aktörer. Det nystartade Junior Ranger-programmet har visat sig givande och bör fortsättas. Vid fler evenemang under säsongen bör besökare inbjudas att delta aktiviteter, t.ex. slätter och att bygga traditionella stängsel.

5.3 Utveckla skolprogrammet. **(Åtgärd 4)**

Samarbetet med en lokal skola i Röstånga ökar och på längre sikt bör andra skolor bjudas in för att låta fler elever ta del av vad SNP och naturum kan erbjuda. Förbättra översikten av skolaktiviteter och material som finns på hemsidan. Utöka skolaktiviteterna till att omfatta fler åldersgrupper.

6. Främja hållbar turism genom Europeisk Charter för Hållbar Turism (ECST).

6.1 Främja hållbar turism och ECST hos lokalbefolkning och besökare. **(Bildandet av forumet, åtgärd 2, 6, 7, 9)**

Genomför utbildningar inom hållbar turism för aktörer, bidra med information om ECST certifieringen till besökare och arrangera relevanta evenemang.

6.2 Engagera lokala näringsidkare i utvecklingen och arbetet med hållbar turism. **(Åtgärd 2, 4, 8)**

Alla aktörer och särskilt förvaltnings- och naturumpersonal ska göras sitt bästa för att inkludera lokala näringsidkare i Charter-processen. SNP bör också uppmuntra och stödja de lokala företagarna att förbättra sitt hållbarhetsarbete.

6.3 Övervaka åtagandet för handlingsplanen och genomför regelbundna utvärderingar. **(Åtgärd 2, uppföljning av alla åtgärder)**

Skapa en tillsynskommitté för handlingsplanen. Regelbundna uppföljningar och utvärderingar kommer att genomföras, samt ett fortsatt förbättringsarbete. Forumsdeltagarna instämmer i att ECST är ett bra arbetssätt och de är villiga att använda certifieringen som ett långsiktigt verktyg. Det är dock viktigt att inte överskatta de finansiella och sociala resurser som finns tillgängliga och låta arbetet ta sin tid.